

AVISA Grenseland

ET MØTESTED FOR AREMARK • MARKER • RØMSKOG

For en herlig sommer!

«Livet er herlig, dere!» Det kunne vært «samtalen» disse kuene imellom. Vi har lagt bak oss en sommer som savner sidestykke. Noen dager ble det kanskje for mye av det gode. Som denne dagen på Mellom-Fange i Aremark. På en av sommerens varmeste dager fant disse kuene roen under noen løvtrær.



NR. 6 • AUGUST 2014





AVISA Grenseland

AUGUST 2014

Aremark

Innbyggere: 1.408
Areal: 321 km²
Kommunesenter: Fosby
Ordfører: Geir Aarbu (Sp)

Marker

Innbyggere: 3.596
Areal: 413 km²
Kommunesenter: Ørje
Ordfører: Kjersti Nythe Nilsen (A)

Rømskog

Innbyggere: 672
Areal: 183 km²
Kommunesenter: Rømskog
Ordfører: Kari Pettersen (KrF)

LEDER

Det er ingen skam å snu

I 1949 skrev forfatteren George Orwell fremtidsromanen «1984». Den tok for seg et fremtidig skrekkscenario som til oppsiktsvekkende stor grad viste seg å stemme. «Storebror ser deg» var ett av temaene. Overvåking, med andre ord. Og overvåking er det blitt mye av, faktisk ekstra mye etter 1984. Dagens teknologiske utvikling har ført til at man legger igjen elektroniske spor over alt. Og i tillegg sitter NSA og andre offentlige «tjenere» og spionerer på oss døgnet rundt. Faktisk viste fasiten at Orwell kunne ha gått enda lengre i sine spådommer.

En lokal orwelliansk roman fra Grenseland, for eksempel med tittelen «2044» ville kunne gitt minst like mange skrekkscenarioer. Vi tenker selvsagt på den forestående kommunereformen. Nå har en firedel gått av de to årene regjeringen ga som frist til kommunene om å komme opp med gode forslag. Vi kan med hånden på hjertet si at lite konstruktivt har skjedd. Riktig nok har vi ikke finkjemmet kommunale papirer i verken Rømskog eller Marker, men i Aremark har politikerne gitt noen signaler. Det lover ikke godt. Vi fristes til å sitere Trond Kirkvaags figur Skremmer'n: «Vart du skræmt no?» Svaret er ja. Vi vart frøktelig skræmt. For et enstemmig kommunestyre i Aremark har vedtatt at det, bortsett fra å bestå som egen kommune, ikke finnes andre alternativer for Aremark enn å slå seg sammen med Halden. Da vart vi virkelig skræmt. At lille, idylliske Aremark bare har én mulighet – å bli slukt av konkursboet Halden! I våre øyne vitner det om at politikerne i Aremark gjør som hestene på Momarken; de ser stivt fremover mens skylappene hindrer all informasjon som måtte komme inn fra sidene. Vi benytter anledningen til å minne om fjellvettregel nummer 8: «Vend i tide, det er ingen skam å

snu». Regjeringen har antydnet at Norge bør ha hundre kommuner. I dag er det 429. Da er det helt urealistisk å tro at Aremark, med sine 1.400 innbyggere og gangavstand til alle nabokommunene, skal få muligheten til å bestå som egen kommune. Vi er enig i at det hadde vært best slik, men det er helt urealistisk med dagens regjering.

I samme kommunestyremøte vedtok politikerne å selge både kommuneskogen og flaggskipet Bøensæter for å finansiere utbygging og utbedring av ungdomsskolen. Selvfølgelig unner vi Aremark skole og elevene bedre kår. Men de to vedtakene slår hverandre i hjel. Når – ikke hvis – Aremark blir slukt av Halden, vil ungdomsskolen bli den første institusjonen som forsvinner fra Aremark. Halden vil aldri i verden bruke penger på en ungdomsskole i Aremark. Halden har tre ungdomsskoler – to av dem er påkostet store beløp, og det snakkes om å bygge ny sentrumsskole. Aremarks ungdommer blir plassert på første buss til Halden. Så kan man bare spørre folk på Prestebakke om de tror barneskoleelevene må vente særlig lenge før de må gå på samme skolebuss. Med dette høyst realistiske bakteppet blir det meningsløst å selge fantastiske Bøensæter for å bruke flere titalls millioner kroner på noe som garantert blir nedlagt. Da har vi et bedre forslag: Sats gjerne femti millioner kroner på ungdomsskolen, gjør om «Halden-vedtaket» og kom opp med et bedre forslag til kommunestruktur. La Halden fortsette med å være en stor nabo i sør. Gode naboer samarbeider. Det er ikke nødvendig at den ene svelger den andre.

Hva får vi om to dårlige fotballklubber H slår seg sammen? Svaret er enkelt: Vi får én dårlig fotballklubb og mange mennesker som mister et tilbud. Hva får vi om

en god og en dårlig fotballklubb slår seg sammen? Svar: Én god fotballklubb med noen flere problemer enn før. Om en dårlig storklubb innlemmer en god småklubb? Svar: Da får vi én dårlig storklubb. Sporene etter det gode i småklubben blir fort borte. For ildsjelene forsvinner. De har mistet det de brenner for.

I vår fremtidsskrekroman ser vi for oss at vi går rundt i det som en gang het Aremark. Til barnebarna forteller vi med nostalgisk blick om de gjengrodde områdene som en gang huset et levende bygdesamfunn: «Her lå det en gang en skole. Her var det i sin tid butikk og bensinstasjon. Der ser dere noen steiner. Det er restene etter rådhuset. Og den falleferdige bygningen der borte i krattet var en gang en bondegård.»

Jo da, slik kan vi holde på, selv om vi vet at noen vil riste på hodet. Men folk lo av George Orwell også. De som fortsatt levde i 1984 hadde for langt sluttet å le. Trøsten for oss får være at det vil komme flere tyske og nederlandske turister. For de ønsker seg uberørt villmark med få eller ingen mennesker. Synd bare at gjestene må fortsette å ha med seg mat og drikke i bobilene sine, for det blir ikke mulig å få kjøpt noe i et nedlagt lokalsamfunn. Skremselspropaganda? Neida. Ta gjerne en studietur til Kornsjø, Enningdalen, Rokke, Aspedammen og Prestebakke (når skolen der om kort tid legges ned). Ja, selv Tistedal er i ferd med å bli som en amerikansk ghost town. Og derfra er det bare fire kilometer til Halden sentrum.

Det kan være behagelig å sitte på gjerdet, men det kan også være farlig. I hvert fall hvis for mange sitter der samtidig.

JIAN KE SATSER I RYGGE

Han har drevet både Joker og Furulund i Aremark. Nå satser Jian Ke på kinamat i Rygge. Den kommende kinarestauranten på Rygge Storsenter skal ikke bli av det tradisjonelle slaget. Innehaver Jian Ke, som bor i Aremark, lover at hans nye restaurant skal ha et moderne konsept. En førsteklasses restaurant som man ikke finner maken til verken i Norge eller i Skandinavia. Det blir mer luksus. Ke sier at dette skal bli Nordens beste kinarestaurant.

Jian Ke og kona Kristin har de siste årene reist jorda rundt. Nå er Jian og Kristin sugne på å komme inn i restaurantbransjen igjen.

Åpning av Melleby-Momarken

Mandag 8. september åpner ny E18 Melleby-Momarken. Dermed blir europaveien mellom Oslo og riksgrensen enda litt raskere og bedre. Etter mange års byggearbeid åpner nå den nye E18-strekningen mellom Melleby og Momarken, og det skal selvfølgelig markeres.





Aremark kommune ønsker å selge Bøensæter husmannsplass. Stedet var blant annet «åsted» for realityserien «Farmen» på TV2 i 2008.

Bøensæter skal selges

Kommunestyret i Aremark har vedtatt at Bøensæter husmannsplass skal selges. Også kommuneskogen legges ut for salg.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Bøensæter er den største og best bevarte husmannsplassen i Østfold. Stedet eies av Aremark kommune, mens et vertskap har stått for den daglige driften. Bøensæter består av totalt 94,8 dekar, fordelt på 33,3 dekar dyrket mark, mest beite, og 61,5 dekar skog og utmark. Selve driftsenheten består også av en skogteig på i overkant av 2.100 dekar produktiv skog. Bøensæter har en betydelig husmasse, med bolighus, skolestue, driftsbygninger, stabbur, jordkjellere, verksted og andre uthus.

Kulturlandskap

Bøensæter er ett av 22 utvalgte kulturlandskap i Norge og det eneste i Østfold. Stedet gir et levende bilde

av et typisk husmannsplassamfunn i skogbygdene nær svenskegrensen i perioden fra 1850 til 1950. Som følge av at plassen er et utvalgt kulturlandskap, er det en del avtaler som Aremark kommune har med Fylkesmannen i Østfold. Det forventes og forutsettes at avtalene med Fylkesmannen blir fulgt opp av ny eier.

Bøensæter er et populært mål for turfolk og besøkende, og området benyttes flittig til utferder for skoler, lag og organisasjoner. I 2008 ble stedet landskjent som vertskap for TV2-programmet «Farmen».

Området har et unikt og artsrikt planteliv. Her finnes rødlistede arter som bakkesøte, solblom, marinøkkel, stavklokke, enghaukeskjegg og griseblad. I tillegg er det et mangfold av sjeldne arter. Flere

av artene vokser på slåtteenger eller annen kulturmark og er avhengig av å bli beitet eller slått med ljà hvert år. Den rike floraen gir et rikt insekt- og fugleliv.

Det er gjennom flere år gjort en stor innsats lokalt for å ta vare på bygninger, landskap og biologisk mangfold i området.

- Bør videreføres

Thor Bjønnes, landbruksdirektør i Østfold, skrev i juni en E-post til kommunen der han blant annet peker på følgende:

«Satsingen på 'Utvalgte kulturlandskap' er en frivillig ordning. Avtalen med Aremark kommune kan sies opp når som helst av grunneier. Det er heller ikke plikt for ny eier til å gå inn i avtalen, men en ny eier har rett til det dersom

han eller hun ønsker det. Vi regner med at gjeldende avtale vi har med Aremark kommune følges opp, og når avtalen ikke er sagt opp, forventer vi at området skjøttes. Det vil være svært uheldig om alt arbeidet og alle offentlige midler som er nedlagt i eiendommen ikke lenger følges opp og at eiendommens tilgjengelighet for allmennheten skulle opphøre.»

Kommuneskogen

Også kommuneskogen legges ut for salg. Den består av totalt 2.958 dekar, hvorav 2.436 dekar er beliggende utenfor områder avsatt til frivillig skogvern. Av dette areal er igjen 2.186 dekar produktivt areal for bruk i skogproduksjon.



AREMARK
KOMMUNE

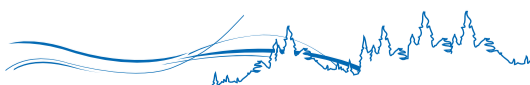
Kommunedelplan for kulturbygg og fysisk aktivitet i Aremark

I henhold til vedtak i kommunestyret 12. juni 2014, sak 14/14 skal kommunedelplanen for kulturbygg og fysisk aktivitet rulleres.

I henhold til plan- og bygningslovens § 11–12 kunngjøres herved varsel om oppstart av planarbeidet. Planen omfatter kulturbygg, anlegg og områder for idrett og friluftsliv.

Innspill sendes til Aremark kommune, Rådhuset eller e-post: post@aremark.kommune.no.

Rådmannen



”Jeg trenger et nytt hjem”

Vurderer du å bli fosterhjem?

Velkommen til informasjonsmøte
torsdag 28. august kl. 18 - Fredrikstad kino.

Ytterligere opplysninger: Besøk fosterhjem.no eller Facebook, hvor du går inn på Fosterhjem Østlandet.
Tlf. 466 16 900





Tre strålende fornøyde Grenseland-ordførere samlet på Slottsplassen i hovedstaden. Fra venstre Kjersti Nythe Nilsen, Geir Aarbu og Kari Pettersen.

Ordførere på Slottet

Våre tre ordførere var med da alle landets ordførere i anledning grunnlovsjubileet besøkte Slottet. I sin fineste stas fikk de møte Kong Harald og se nærmere på Slottet.

- En flott dag og en fantastisk opplevelse, sier Kari Pettersen, ordfører i Rømskog. Aremarks ordfører Geir Aarbu og Marker-ordfører Kjersti Nythe Nilsen er naturlig nok av samme oppfatning.



Størst og nesten minst. Fabian Stang er ordfører i Norges største kommune; Oslo. Kari Pettersen er ordfører i en av de minste; Rømskog.



MARKER KOMMUNE 50 ÅR

Jubileumsprogram søndag 31. august–lørdag 6. september

AUGUST

Søn. 31. aug. Kl. 11. Festgudstjeneste i Ørje kirke. Kirkekaffe. Bilder fra «Marker 1964–2014. Ei bygd i utvikling».

SEPTEMBER

Man. 1. sept. Kl. 16–19. Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere. Utstillere: Mona Skogstad, Mirjam Dehli, Liv Skogstad, Gerd Henningsmoen, Jon Dehli, Bjørg Dybvik, Mona Søbyskogen, Alison Dehli, Kikki Braarud, Irene Wahl Nesset.

Kl. 18. Guidet tur rundt Helgetjern. Møt opp ved de gamle Noralbygningene i Østliviene.

Tir. 2. sept. Kl. 14.30–17.30. Marker skole er åpen for alle og det er aktiviteter på de forskjellige trinn.

Kl. 16. Feiring Marker 50 år, Marker Bo- og Servicesenter: Kaja og Simen Gunneng underholder, tale ved ordfører Kjersti Nythe Nilsen, bursdagskake.

Kl. 16–19. Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere. (Utstillere: se 1. september.)

Kl. 18. Marker Hundeklubb har lydighetstrening på rådhusplassen. Alle velkomne

Ons. 3. sept. Kl. 11–20. Tunet Dagsenter, Ørjetun, har kafé med kaffe og vaffel. Åpen butikk med salg og utstilling.

Kl. 16–19. Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere. (Utstillere: se 1. september.)

Kl. 18. Guidet tur rundt Nordre Fort, «Fortrunden». Møt opp ved Tunet dagsenter på Ørjetun. Besøk Tunet dagsenter før du går på tur.

Tor. 4. sept. Kl. 11. Bilder fra «Marker 1964–2014. Ei bygd i utvikling». Marker Bo- og Servicesenter.

Kl. 16–19. Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere. (Utstillere: se 1. september.)

Kl. 18. Marker Hundeklubb: Sosial vandringstur gjennom Ørje med hund. Rådhusplassen. Alle velkomne .

Kl. 18 og 19. DS «Engbret Soot» kjører gratistur i Øymark-sjøen fra brygga ved Kanalmuseet.

Fre. 5. sept. Kl. 16–19. Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere. (Utstillere: se 1. september.)

Kl. 12–21. Tivoli på Torget.

Kl. 20–23. Skumparty for ungdom i Ørje sentrum. For ungdom i Marker, Aremark og Rømskog. Skumparty åpner kl. 21.

Lør. 6. sept. Kl. 11–15. Høstmarked i Ørje. Tradisjonelt høstmarked, med markens grøde i sentrum. Alle kan stille opp med det de ønsker å selge. Det er gratis å delta, og ingen påmelding.

Kl. 10–19. Tivoli på Torget.

Kl. 11. Barnehagene har kunstutstilling i Sladrekroken.

Kl. 11–15. Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere. (Utstillere: se 1. september.)

Kl. 11. Bokkafé i Herrudgården. Forfattere/bøker: Marker Historielag / «Marker 1964–2014 Ei bygd i utvikling». Harald Stuevold Solberg / «Engbret Soot: Sootkanalen–Grasmokanalen».

Kl. 11. 1960-tallsrom. Historielaget har innredet et rom med 60-tallsinteriør på Ørje Brug.

Kl. 12. Marker 50 år. Det største burdagskoret, «Hurra for Deg» i Storgata, møt opp og syng. Utdeling av kroner til alle 50-åringene i 2014. Tale ved ordfører Kjersti Nythe Nilsen. Bursdagskake til alle.

Søn. 7. sept. Kl. 10.30. Pilgrimsvandring fra Fløvik til Øymark kirke. Oppmøte ved kirken.

Kl. 18. Gudstjeneste i Rødenes kirke. Dåp.

For ytterligere opplysninger,
kontakt Marker kommune ved Else Marit Svendsen, tlf. 92 89 47 38
Epost: else.marit.svendsen@marker.kommune.no

1964–2014



Veterinær Kjetil Berger fra Øymark og dyrepleier Runa Kvakstad fra Båstad har åpnet Ørje Dyreklinikk i flotte lokaler i Sentrumsgården i Ørje. Dermed har Grenseland fått enda et tilskudd i floraen av viktige og nyttige bedrifter som gjør våre lokalsamfunn mindre avhengige av andre.

Moderne dyreklinikk på Ørje

Midt i sentrum av Ørje har en helt ny og topp moderne dyreklinikk åpnet side dører. Dermed er et etterlengtet tilbud på plass. Det er veterinær Kjetil Berger og dyrepleier Runa Kvakstad som eier og driver Ørje Dyreklinikk.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Kjetil Berger er fra Øymark. Bor ved Stikle og er således godt kjent i Grenseland. Han har jobbet i ti år ved en smådyrclinikk i Mysen.

– Jeg har fått mange henvendelser om å starte en smådyrclinikk i Ørje. Nå følte jeg at tiden var inne, sier den svært så sympatiske øymarkingen. Dyrepleier Runa Kvakstad er fra Askim, bor i Båstad og har tre års fagutdannelse fra Danmark. Hun eier halvparten av klinikken. Berger eier altså den andre halvparten. Kvakstad har jobbet i smådyrpraksis siden hun var ferdig utdannet i 2007.

Dyrepleier

– En dyrepleier blir som en sykepleier for mennesker. Jeg skal gjøre alt som bidrar til at veterinæren kan gjøre det han kan best. Dessuten har vi også salg av for og diverse utstyr. Dette tar jeg meg av. Jeg er opptatt av ernæring, og da er det viktig å ha kunnskapene i orden, slik at folk får det foret som passer best til deres dyr, enten dyret er på diett eller ikke, sier Kvakstad. Hun jobber

også med anestesi, en viktig del av arbeidet ved en smådyrclinikk der det foretas ulike typer operasjoner. Ørje Dyreklinikk har moderne utstyr for de fleste typer operasjoner på smådyr.

Veterinær

Kjetil Berger var ferdig utdannet ved Norges Veterinærhøgskole i 2004. Han har siden jobbet i smådyrpraksis. 10 års erfaring, planmessig og kontinuerlig videreutdanning og kursing i inn- og utland gir Ørje Dyreklinikk den faglige kompetansen som trengs. Berger har en særlig interesse for dyrs tenner. Blant annet har han gjennomført et treårig modulprogram på European School of Advanced Veterinary Studies. Ørje Dyreklinikk har et moderne tannbehandlingsutstyr.

– Det er viktig å ta vare på kjæledyrets tenner. Stadig flere får øynene opp for det. Tennene bør pusses hver dag, sier Berger.

Jakthund

Kjetil Berger er en ivrig jeger og vet godt hva det innebærer å sitte i skogen med en god hund

som ikke presterer optimalt. Dette har gjort ham engasjert i jakthundrelaterte problemstillinger.

– Hvis vi i fellesskap løser disse problemene i god tid før jakta, så får jakthunden den rosen den fortjener, sier han.

– Ørje Dyreklinikk er altså for ulike smådyr. Da snakker vi først og fremst om hund og katt?

– Ja, dem er det flest av. Men vi er også en klinikk for kanin, marsvin, fugler, mus og rotter. Stort sett det folk har som kjæledyr. Jeg har en viss erfaring også fra store dyr, men man kan ikke være ekspert på alt, sier Berger.

– Har Grenseland et stort nok kundegrunnlag for en moderne dyreklinikk?

– Det gjenstår å se, men vi håper og tror det. Det er mange kjæledyr i Marker og nabokommunene. Det gjelder bare å få dem til å bruke oss. Da må vi levere godt arbeid til konkurransedyktige priser. Service og god omsorg for både dyr og eiere er også svært viktig, sier Kjetil Berger.

Endelig åpnet svingbrua



Etter å ha vært stengt i tre år ble endelig Ørje svingbru åpnet i slutten av juni. Det skjedde med stor festivitas og imponerende mange fremmøtte. På bildet til venstre klipper fylkesordfører Ole Haabeth snoren mens Marker-ordfører Kjersti Nythe Nilsen gir en hjelpende hånd.

Den er verken stor eller spektakulær. Men den er viktig. Det kom tydelig til syne da Ørje svingbru etter tre år ble gjenåpnet. Fylkesordfører, ordfører, eget band og gratis mat og drikke til alle fremmøtte viste hvilken begivenhet åpningen var.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Mange har lurt på hvorfor den lille brua ved slusene har vært stengt i hele tre år. En stengning som har medført mye plunder og omveier for alle som skal til og fra Lihammeren eller andre steder på vestsiden av Øymarksjøen. Men forklaringen kom for en dag under åpningen. Ikke bare er det en komplisert bru, med sin svingmekanisme som kreves på grunn av slusingen. Brua har også historiske verdier det har vært viktig å ta vare

på. Derfor har rehabiliteringen vært omfattende og komplisert. Men nå er arbeidet ferdig, og de ansvarlige fikk mye ros fra høy og lav under åpningsfesten 27. juni.

Haabeth klippet snor

Fylkesordfører Ole Haabeth foretok den offisielle åpningen. Det i seg selv viser hvor stor begivenhet denne bruåpningen var. Forut for snorklippingen holdt ordfører Kjersti Nythe Nilsen en kort tale. Det nykomponerte Bruåpningsbandet underholdt med egenkomponerte

sanger med gode tekster, signert Lars Johansson. Kanaldirektør Steinar Fundingsrud trakterte trekkspillet og sang viser som passet til anledningen.

Så fikk de mange fremmøtte kose seg med enkel mat og drikke. Veteranbiler fikk æren av å kjøre over brua, og svingteknikken ble demonstrert. Alt fungerte. Og det var folk glade for. Plutselig fikk mange markeringer vesentlig kortere vei til og fra Ørje sentrum. Og ikke minst ser det vesentlig ryddigere ut ved slusene etter at anleggsmaskinene er borte.

Verneverdig

Den verneverdige brua fra 1935 er nitten meter lang og 5,7 meter bred og en av få svingbruer i Norge. Svingbrua inngår i et kulturmiljø bestående av sluseanlegg fra midten av 1800-tallet. Gjennomsnittlig

passerer 400 kjøretøy brua i løpet av et døgn. Brua har et klaffespenn og åpnes ved at klaffen svinges til side for å slippe båter gjennom kanalen i Ørje.

– Alt som kunne bevares har blitt reparert. De delene som hadde store skader er byttet ut, men erstattet med kopier tilsvarende de opprinnelige delene. Det har vært krevende å finne løsninger som både tilfredsstillt dagens krav til sikkerhet og bæreevne, samtidig som kravene til fredning skal ivaretas. I tillegg har det vært utfordrende å finne fagfolk som kan utføre gammelt håndverk, som for eksempel å nagle stål, sa Arne Bjørklund, seksjonsleder i Statens Vegvesen.

Mesta har vært entreprenør for den omfattende rehabiliteringen som har pågått siden sommeren 2013.



Strålende fornøyde store og små i Rømskogs nye miniverden ved barnehagen. Bak pedagogisk leder Tove Granli Foss (t.v.) og forelder og pådriver Anne Haugen Tørnby. Barna er fra venstre Bastian Kind Vikestad, Rikke Heyerdahl Ljøner, Even Tørnby og Mads Harald Moen-Helgesen.

Rømskogs nye miniverden

Fire hundre dugnadstimer, en velvillig kommune og mange andre bidragsyttere. Det er status når Rømskog barnehage nå har fått en helt ny miniverden å boltre seg i.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

De aller fleste foreldrene har vært med på arbeidet med å gjøre barnehagen i Rømskog enda mer attraktiv. Det nye «anlegget» er utendørs. Her er en hel liten grend, med småhus, gater, parker og flaggstang. Ja, til og med en liten bensinstasjon er det funnet plass til.

– Ideen har vi fra Astrid Lindgrens verden, forteller en av foreldrene, Anne Haugen Tørnby. Selv om hun selv vil tone ned egen innsats, her-

sker det liten tvil om at hun har vært en drivkraft i arbeidet med det nye anlegget.

Mange muligheter

Selv om den flotte minigrenda er liten, gir den mange muligheter. Ikke bare for barnehagebarna, men for alle lekne rømsjinger. Her er det rom for lek på egenhånd eller rollespill i mer organiserte former.

– Anlegget stimulerer til lek. Vi er veldig stolte av det vi har fått til, sier Anne Haugen Tørnby.

Hun får full støtte fra barnehagens pedagogiske leder Tove Granli Foss.

– Veldig mange har gjort en stor innsats. Foreldrenes dugnad er nevnt. Kommunen har bidratt med 30.000 kroner, og loppemarked, vaffelsalg og foreldrekassen har gitt ti tusen kroner. I tillegg har også andre bidratt. Vi må heller ikke glemme at foreldregruppa består av mange dyktige fagfolk. Men så har jo også resultatet blitt veldig bra. Vi er stolte her på Rømskog, sier Anne Haugen Tørnby.

ANONBY GÅRD
Ørje



POTETER, EGG OG HONNING
Kontakt oss på
41 52 30 17

**SELVBETJENING/
UTSALG AV POTER**



ANONBY GÅRD, 1870 ØRJE. E-MAIL: NESSET@HALDEN.NET

Subus, singel, pukk og maskinkult

STØPEGRUS

MURE-/PUSSESAND

KABELGRUS

HAVESINGEL-NATUR

FYLLSTEIN

FYLLMASSE

I tillegg leveres
JORD og
RØDMULD

Transport hvis ønskelig



FLØVIK GRUSTAK
Inneh. Harald Westgaard
1870 Ørje - tlf. 69 81 41 06 mob. 909 14 160

I fjor regnet det i bøtter og spann, og da syntes vi oppriktig synd på både arrangører og publikum. Men i år fikk man igjen så det holdt. Årets Strømsfossdag, den tjuende i rekken, ble særdeles vellykket. **En stri strøm av besøkende** gjorde dagen svært vellykket, og utstillerne strålte om kapp med solen.



Det er mulig å gjøre et kupp på Strømsfossdagen. Utbudet av varer i alle varianter og fasonger er imponerende stort.

En perfekt dag i «Fos

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Da lokale initiativtakere og kommunen for tjue år siden dro i gang Strømsfossdagen, hadde de neppe ambisjoner om å holde det gående i to tiår. Men arrangementet har vokst seg stort og betydningsfullt. Det er nesten å regne som det lille knutepunktets nasjonaldag.

Hvor mange tusen som hvert år i august besøker Strømsfossdagen, finnes det ikke noe

tall på. Men det er i hvert fall langt flere enn det totale innbyggertall i Aremark. Således er det en flott anledning til å markedsføre både Strømsfoss og Aremark. Og en fin mulighet for alle med småbåter til å samles på det flotte vassdraget. Båtlivet i Strømsfoss var upåklagelig denne dagen. Og slusing er en stor begivenhet i seg selv, enten det er lystbåter, dampbåter eller rutetrafikkerende passasjerbåter som sluses opp eller ned.

Variert tilbud

De siste årene har Strømsfossdagen hatt Kanal-tangen som sitt sentrum. Det har gitt både utstillere og publikum større muligheter for varierte tilbud. Det har naturlig nok redusert trykket på resten av «Fossen», men det så ikke ut til å legge noen særlig demper på besøket hos verken Møllerens Hus, Holth Landhandleri eller Strømsfoss Mølle, der Frøydis Brun og Glenn M. Skibsted hadde kunstutstillinger i galleriet. Eller



Ungene koser seg i funballs mens en av vassdragets flotte dampbåter glir lydløst forbi.



I og utenfor det unike landhandleriet til Arne Holth er det alltid folksomt under Strømsfossdagen.



Jorun og Roger Bråthen fra Aremark benytter anledningen til en hyggelig stund i båten sammen med barn og venner.



Mange givende diskusjoner mellom kjøper og selger på Kanaltangen. Her argumenterer Anne Mette Amundsen for salg av sine produkter.



Artisten Trygve Skaug har gjort marking av seg. Under Strømsfossdagen holdt han en fin konsert for et stort og lydhørt publikum.

sen»»

på pubkvelden på Turisten-brygga, for den saks skyld.

Men det var altså på Kanaltangen det meste foregikk. Der holdt artisten Trygve Skaug en koselig konsert. Skaug har gjort marking av seg, og da passer det fint å underholde hos naboen i sør.

Stubbefolket har holdt det gående i noen år. På Strømsfossdagen sjarmerte de både barn og voksne med sitt fargerike teatershow.

Mange attraksjoner

Markedet i seg selv er en attraksjon. Her var alt fra stort til smått, de helt utroligste ting kunne kjøpes. Alt fra småjuggel til flytebrygger. Her var rasehøns og hønebingo. Her var matboder med ulike typer snadder, og her var de alltid like populære funballs, som fikk barn og foreldre til å vente både vinter og vår på tur. For med funballs behøver man ikke være Jesus for å gå på vannet.

Jubileumsutgaven av Strømsfossdagen ble en suksess. At den ble arrangert samtidig som Markens Grøde i Rakkestad synes imidlertid noe unødvendig. Om det er rakstingene eller aremarkingene som bør være mest lei seg for det, skal være usagt. Men det hadde kanskje vært lurt for fremtiden å samkjøre disse arrangementene noe. For det er liten tvil om at de henvender seg til mange av de samme publikummerne. Veien fra Rakkestad til Strømsfoss er ikke lang.



Europas høyeste sluse

Slik ser den ut; Europas høyeste sluse. Den ligger i Carrapatelo-demningen i Portugal.

Brekke sluser blir ofte omtalt som Nord-Europas høyeste sluser. Underforstått; det finnes høyere sluser sør i Europa. Det er riktig.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST

Europas høyeste sluse ligger i Portugal og er ti meter høyere enn Brekke. En fersk lokal trykksak fortalte tidligere i år at Brekke er Europas høyeste. Det er altså ikke riktig.

Carrapatelo-demningen

I en reiseskildring beskriver en dansk turist Europas høyeste sluse i Carrapatelo-demningen på denne måten:

«Hen på eftermiddagen skal vi gjennom Europas høyeste sluse, som blev bygget mellem 1964 og 1972. Det er som at glide ind i en katedral med høje vægge. Lugten af ferskvand er gennemtrængende. Da porten lukker sig bag os i den 85 meter lange sluse, hæver skibet sig hurtigt – ca. 10 cm. i sekundet - og efter i alt ca. 30 minutter er vi parate til at glide videre opstrøms 36 meter højere oppe.»



JITA FLYTEBRYGGE

- lav vekt og enkel montering

- Finsk kvalitetsprodukt i vedlikeholdsfri UV-bestendig plast
- Modulene er på 240 x 120 cm og veier kun 60 kg
- Kan enkelt utvides etter eget ønske og behov

www.egenbrygge.no

PER JOSTEIN RUSTAD, 1890 RAKKESTAD
Mob. 906 83 704. E-post: info@rufuz.no



TA TUREN TIL ELGFESTIVALEN OG GJØR ET KUPP PÅ FLYTEBRYGGER OG MARKISER!



RHJ AS

Kalesjer og REX markiser

Tlf : 412 11 111

www.rhj.no

Ørje har mye å by på



Ørje har mange fine skilt som forteller om de mange små og store tilbudene man har å by på i kommunen. Foto: Øyvind Ottersen.

Det er naturligvis å ta hardt i å påstå at Ørje har alt. Men de som hevder det motsatte; at det skjer lite på bygdene, de tar feil. Se på dette fine skiltet som står ved avkjørselen til Ørje Nord. Ikke bare er det et delikat skilt. Det forteller også både besøkende og lokalbefolkning at det er mye å ta seg til i Markers hovedstad. En honnør også til kommunen, som på en tiltalende måte forteller oss hvor vi finner hva.



Arne Lindaas var i noen år ansatt på Magnor Glassverk. Det han lærte der, tok han med seg inn i livet som kunstner. I Sandemskolen er det massevis av flott glasskunst. Enken Guri Lindås viser oss mer enn gjerne rundt.



Guri Lindaas er stolt av all kunsten hennes avdøde mann Arne produserte gjennom et langt liv. – Han levde og åndet for kunsten og produserte utrolig mye flott kunst, sier hun.



Tre var favorittmaterialet til Arne Lindaas. Enken Guri viser oss enorme mengder kunst og brukskunst laget i tre gjennom mange år.

Fantastiske Sandemskolen

Den ligger flott til på vestsiden av Rømsjøen. En gammel, staselig, hvit trebygning. En gang var det skole her. Sandemskolen. I dag eies bygningen av Guri Lindaas, enke etter kunstneren Arne Lindaas.

ØVVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Den gamle skolestua ble oppført i 1921-22. Mange elever fikk økte kunnskaper her, og mange lærere både bodde og virket i bygningen. I 1959 ble skolen nedlagt, men skolestua er fortsatt inntakt og fungerer som et skolemuseum.

Men det er først og fremst kunst som preger Sandemskolen i dag. Arne Lindaas var en svært produktiv kunstner. Han jobbet mest med tre og glass, men malte også. Det gjorde også hans far, og det er bilder signert begge i samlingen.

Anerkjent

– Man blir som kjent ikke profet i eget land, sier Guri Lindaas. Aner vi et snev av bitterhet i stemmen til

den pensjonerte bibliotekaren?

– Arne var langt mer kjent og anerkjent ute enn hjemme. Han hadde utstillinger i metropoler som New York og Tokyo, både mens han levde og etter hans bortgang 10. oktober 2011, sier Guri. Arne Lindaas ble 87 år.

– Mener du å si at rømsjingen ikke er stolte nok over sin store kunstner?

– Jeg tror nok det er riktig. Arne har et større navn ute enn her hjemme i Rømskog. Men sånn er det vel bare, sier Guri Lindaas, som bor bare noen steinkast fra kommunehuset. Sandemskolen ligger en mil lenger syd i kommunen.

Utsmykning

Arne Lindaas jobbet i sin tid ved

Magnor Glassverk. Kunnskapene derfra tok han med seg inn i kunsten. I Sandemskolen er det massevis av flott glasskunst.

– Men det var nok tre som lå hans hjerte nærmest, sier Guri. Og det kan vi forstå, for den store bygningen er full av små og store trearbeider. Noe ment kun som pyrd. Annet har en helt klar praktisk funksjon. Her er blant annet flotte vugger for spedbarn og fjøler til matlaging. Bare for å nevne bitelitegrann av det som finnes.

– Og alt er til salgs?

– Ja, det er til salgs. Mesteparten er også priset. Jeg får hjelp av mine barn til å arrangere sommerutstillinger noen helger hver sommer. Da kan folk komme, se på kunst, ta en kaffe og en kake. Og gjerne

kjøpe kunst. Her er noe for en hver smak og for en hver pengepung, sier Guri.

– Men holder det med et par helger om sommeren?

– Nei, det gjør det kanskje ikke. Men jeg er for gammel til å holde åpent hele tiden. Men om folk vil besøke skolen og se på kunsten, er det bare å ringe meg på telefon 978 71 795. Så åpner jeg opp. Ikke noe gleder meg mer enn at folk blir glad i Arnes fantastiske arbeider. Han var en stor kunstner, sier hun.

Aremark skole

Bare for kuriositetens skyld; to treskulpturer på veggene på Aremark skole er laget av Arne Lindaas. Han var selv til stede da disse ble avduket for et par tiår siden.



AREMARK



MARKER



RØMSKOG

SPRÅKKURS

Bli bedre i norsk!

Bolyst-prosjektet arrangerer språkkurs for innbyggere i Marker, Aremark og Rømskog.

De som ønsker det, kan gå opp til offentlig godkjent norsk-prøve.

Påmelding og spørsmål:

Hilde Diesen: 908 54 190
diesenhilde@gmail.com

LANGUAGE COURSE

Join the Norwegian course!

The Bolyst Project arranges new language course for inhabitants of Marker, Aremark and Rømskog.

Those participants who want to, can sign up for the officially certified Norwegian examination.

For enquiries or to enrol:

Hilde Diesen: 908 54 190
diesenhilde@gmail.com

Kursstart:

Tirsdag 26.08. Kl. 18.00-20.45 på Marker skole, Ørje.

Kursperiode: 13 uker (én kveld i uken)

Pris kr 750,- pluss studiemateriell (ca. 1000 kr)

Ta med bøker, om du har.

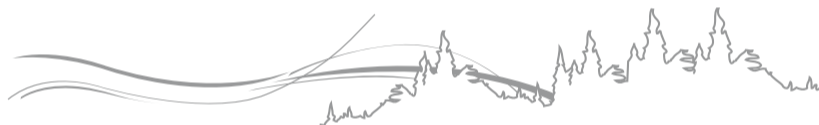
Course start:

Tuesday 26.08, 6.00 pm-20.45 pm at Marker school, Ørje.

Course period: 13 weeks

(one evening a week)

Price: NOK 750.- plus study material (approx. NOK 1000). Bring books, if you have.



Bolyst
i grenseland

www.marker-sparebank.no

Det er vanskelig å planlegge førti år frem i tid

Men med månedlig sparing vil du få mye bedre økonomi som pensjonist.

Jo yngre du er når du starter, jo smartere er det!

SPARING
ER VERDENS
BESTE IDÉ

Ta en prat med oss om Årgangssparing!

TELEFON 69 81 04 00
epost@marker-sparebank.no

www.facebook.com/
markersparebank



Marker
sparebank
– førstevalget

AREMARK • MARKER • RØMSKOG • MOSS • RAKKESTAD



FOTO: JOHANNES GRANSETH / DNBE

ØIVIND STRAND er opprinnelig fra Molde, men har bodd mange år i Aremark. Han er pensjonert musiker fra Divisjonsmusikken og senere Det Norske Blåseensemble i Halden. Han er aktiv friluftsmann og kommunepolitiker i Aremark. Innlegget har tidligere vært trykket i Halden Arbeiderblad, men bør være av interesse for alle i Grenseland. Med forfatterens samtykke trykker vi derfor artikkelen også i Avisa Grenseland.

«Ei gulrot kan 'kje vara evig, veit du»

I forkant av stortingsvalget i høst hadde jeg et leserinnlegg i HA hvor jeg ga mine sambygdinger en klar melding om at dette var et valg hvor Aremark eksistens som egen kommune sto på spill. Det første de blåblå kunngjorde fra sine sonderinger med sine støttepartier etter valget var en kommende kommunereform.

Vi har fått vite mer om dette etter hvert. Noe av det vesentligste vi har fått vite er at kommuner er ment å bestå av minst 15.000 innbyggere. Dette gir meg rett i min påstand om at det i valgkampen sto om Halden eller Askim som kommunesentrum for oss.

Et vakkert ord i intensjonene fra kommunalminister Sanner er ROBUST. For Jan Tore Sanner er tolkningen av ordet robust stor og sterk. For meg er tolkningen av ordet en helt annen. En robust kommune for meg er en kommune som server sine innbyggere. Det være seg barnehageplasser, skoletilbud, eldreomsorg, og ikke minst kort vei til beslutningstakere og administrasjon. Alt dette i nærmiljøet!

Aremark er nummer to blant landets kommuner på barnevern. En av intensjonene til Regjeringen er nettopp bedret barnevern. Hadde våre potensielle nye kommunealternativer da

vært nummer én, hadde det jo vært en viss logikk i dette, men så er langt fra tilfelle.

I kommunen vår får barna tilbud om barnehageplass og ti års skolegang i nærmiljøet. Nå er det nok mange ungdommer som begynner å lengte etter byen når de går på ungdomsskolen. Med de skoleskysstilbudene som eksisterer i dag vil jeg ta på meg bestefarhatten og si følgende: Det er ikke greit for meg at ungdom i Aremark skal skysses til skole i Halden fra 8. skoleår. For det første tror jeg ikke at dette fører til mindre skoletrøtthet, for det andre og vel så avgjørende for meg: Den dødtiden de skal tilbringe i byen etter endt skoledag før de kan ta «ruta himm» kan gi seg mange negative utslag. En elev bosatt i byen kan gå hjem etter endt skoledag, mens en elev fra bygda vil bli hensatt til lediggang. Aremark kan ikke «slå seg sammen» med Halden. Det sier seg selv at en kommune med 1.400 innbyggere ikke slår seg sammen med en på 30.000. Dette er å bli lagt inn under en annen kommune. Økt demokrati er et av målene med kommunereformen. Hvilket demokrati vil dette bli? En kommune som har 1.400 innbyggere og 17 kommunestyrerepresentanter skal slås sammen med Halden, og får hvor

mange representanter i det nye styret? Ingen? Én til to?

Aremark vil med dette bli «avdemokratisert». Hvor stiller vi da dersom Halden vil gjøre med Aremark skole det som de foreslår på Prestebakke? Dette er en ADVARSEL til deg som innbygger i Aremark: Det er ikke lenger urealistisk at en kommunesammenslutning vil resultere i at vi må transportere seksåringer til skolegang i Halden!

Da hjelper det ikke at statsminister Erna Solberg frister med gulrøtter. For en senterpartist er det jo ikke helt stuerent å ta avstand fra gulrøtter, men Ernas søte gulrøtter blir for meg uspiselige. Smaken går over etter hvert, og hva da? Hennes «gulrot» er å lokke med millioner til dem som frivillig går inn for å slå seg sammen med en annen kommune. Mange millioner, men til hvem? Tror noen at Aremark noen gang får se noe til disse millionene, at noen av dem går til å styrke nærmiljøet i Aremark?

Nei, vi må nok sitte og se på at Thor Edquist (Haldens ordfører) koser seg med denne gulrota.

Øivind Strand
kommunestyrerepresentant
Aremark Senterparti

Flyktningmarsj for **33.** gang

Søndag 7. september er det for 33. gang klart for den tradisjonsrike og populære Flyktningmarsjen i Rødenes. Som tidligere er det Rødenes IL som står for arrangementet, med start og mål på Skogstad gård, åtte kilometer nord for Ørje.

Flyktningmarsjen er vel innarbeidet, og årets arrangement er i tråd med tidligere års marsjer. Løypa er tolv kilometer lang og går på stier og veier i skogen. Ruten er i store trekk den samme som grenselosene Arthur Gåseby og Iver Skogstad brukte til å hjelpe mennesker ut av tyskerens klør og til sikkerhet i Sverige under annen verdenskrig.

Grenserøys nr. 35.

Gåseby og Skogstad gikk forskjellige ruter, men den stien som Flyktningmarsjen følger, er den som ble mest brukt. Dette er derfor en fin mulighet for en vandring på historiske stier fra Skogstad gård og frem til riksøys 35. Ved røyset blir det gudstjeneste klokka 12, etterfulgt av musikk fremført av Slusebrass. Marsjen byr på en fin mulighet for en trimtur kombinert med en historisk påminnelse om hva som foregikk i grenseskogene under krigen. Det finnes også oppslag og historiske beskrivelser på plakater langs løypa.

Turmarsjen hadde sin storhetstid på 1980-tallet, og på det meste var det 850 deltagere. De senere årene har deltagelsen vært betydelig mindre, men viktigheten med å opprettholde og fortelle historien er like stor. Dette skal være tur i eget tempo, uten tidtaking, hvor hele familien



Flyktningmarsjen i Rødenes arrangeres i år for 33. gang. Marsjen går i flott skogsterreng fra Skogstad i Rødenes til riksøys 35.

kan delta. Starttidspunkt er mellom klokka 9 og klokka 12.

– Rødenes IL håper på god deltagelse og at

mange ønsker å være med på en tur i flyktningenes fotspor, sier Dag Olav Høgås, medlem av arrangørskomiteen.



Linn Charlotte Klund fra Marker og kjæresten **Paul Lübbe** fra Tyskland er i gang med sitt store eventyr – en jordomseiling i seilbåt. Jevnlig fremover vil AGs lesere få rapporter fra paret.

Det gode liv i Karibien

På vulkanøya Montserrat ble vi værende en snau uke, og vi fikk etterhvert selskap av et par andre båter i bukta. Ankringsplassen er på ingen måte ideell, så det er nok en av grunnene til at ikke flere tar turen hit.



Stemningsfylt solnedgang i Admiralty Bay.

Området ligger utsatt til, og sjøen preges av merkbare svell som gjør at det bølger tålelig bra. I tillegg blir det ganske fort brådypt, så risikoen for å blåse bort var stadig tilstedeværende. Det ble med andre ord et gyngete opphold der vi virkelig fikk testa ankeret vårt.

Kurs mot sør

Avreise måtte forskyves med en dag på grunn av sterk vind, men neste dag tok vi sjansen på å sette seil sørover. Forhåpentligvis ville det bli litt roligere når vi bevega oss lenger bort fra kysten, men der tok vi sannelig feil. Mens vi passerte Soufrière Hills i det fjerne, angra vi litt på at vi ikke hadde venta nok en dag med å kaste loss. Sjøsprøyten stod, og vinden røska i seilene, så her måtte det reves. Målet var St. Vincent, men ble det for heftig, ville vi ta en pause på Dominica eller Guadeloupe. Det var duket for en tøff ettermiddag, og rett som det var fikk vi besøk av en bølge i cockpiten. Bedre ble det ikke da sjøsyken meldte sin ankomst. Bøtta var god å ha, og vi fikk en reprise av tilstandene i Biscaya. Skulle tro man hadde blitt litt herda, men denne pest og plagen kan slå ut for fullt når du minst forventer det. Middagen ble derfor hoppa, og frivaktene tilbrakt langflat i køya.

Utover natta ble seilforholdene heller ikke bedre, så det var ikke annet å gjøre enn å bite tenna sammen. Håpet om en pause måtte vi si farvel til siden vinden ikke tillot oss å sette kursen ytterligere mot øst. I så fall hadde vi vært nødt til å krysse inn, noe vi ikke var særlig gira på. Mens vi skimta konturene av de uoppnåelige øyene borte i horisonten, kunne vi i alle fall trøste oss med at det hadde roa seg litt, og utover neste dag skulle været vise seg å bli mer stabilt.

Admiralty Bay

Natta som fulgte var overkommelig, og vi passerte vestsida av St. Vincent med kurs mot Kingston på sørspissen av øya. Da vi nærma oss, fant vi imidlertid ikke noe egnet sted å ankre opp eller legge til. Vi bestemte oss like godt for å dra videre til neste nabo som var Bequia. Det var vel ikke uten grunn at bukta der hadde fått navnet Admiralty Bay, så her ville vi neppe bli skuffa. Og ganske riktig, en snau time senere lå «Amanda-Trabantea» med ankeret godt plassert i sanda utafør Princess Margareth Beach. Glade og fornøyde tok vi turen inn på stranda og fikk oss en velsmakende milkshake mens vi for-døya husketuren vi nettopp hadde tilbakelagt.

Til tross for at vi denne gang hadde vært



I karibisk farvann.

påpasselige med forberedelsene på dekk, hadde sjøens krefter klart å lirke opp skruene som festa den øverste delen av åra på gummibåten, og vips så hadde vi bare årebladet igjen. Nå var det bare å håpe at Yamaha-en vår ikke svikta oss, for bukta var ikke spesielt vindbeskytta, og fralandsvindens krefter skal man ikke spøke med. Tro det eller ei så fikk vi motorstopp allerede på tilbaketuren fra stranda! Selv om vi padla for fullt, gjorde ikke årebladet så stor nytte for seg, og vindkastene trakk oss i motsatt retning. Omsider ankom vi båten og visste med ett hva vi hadde å gjøre neste dag.

Behjelpelig fruktselger

Paul konstaterte at kjølevannskanalen var tette, og tilfeldighetene ville ha det til at en hyggelig fruktselger, som kjente en mekaniker, kom innom båten og var behjelpelig med å taue oss til land. Etter å ha fått bensinpenge og en stor takk, pekte han på en mann på brygga. Det viste seg å være mekanikeren, og han holdt til bare et steinkast unna. Motoren fikk en overhaling mens vi gikk på jakt etter en passende åre, noe som skulle vise seg å bli vanskelig å oppdrive. Heldigvis gikk 5-hester'n som en kule etter oppholdet på Kerrys verksted, og årekjøpet fikk pent vente.

Verden er ikke så stor

Det sies at verden ikke er så stor, og Karibien er intet unntak. Under vår første spasertur i gatene stopper en motorsykel, og bak visiret dukker et kjent ansikt opp. Jovisst er det Robin, kameraten til havnemester Ragga, som var på besøk i Trinidad og feira karneval sammen med oss. Noen dager senere treffer vi også et fransk/italiensk par som vi delte brygge med i Las Palmas. Som om ikke det var nok, skulle admiralbukta by på enda flere møter med kjentfolk.

En morgen da Paul var på vei til land med jolla, syntes han å skimte en kjent skikkelse på dekket til en større seilbåt. Ved nærmere øyekast fikk han bekrefta at det var landsmannen Jonas, som vi hadde hatt mye å gjøre med i Chaguaramas på Trinidad. Blant annet var han med på utflukten til Scotland's Bay, som vi fortalte om tidligere i vår. Sist vi så ham hadde han vinka farvel fra båten han hadde fått haik med til Grenada, og ingen hadde hørt fra ham siden. Nå stod han ombord på «Shaitan», eid av en annen tysker, Heinrich. Han hadde vært på verftet i Chaguaramas samtidig med oss. Det viste seg at de to hadde hatt en avtale seg imellom om at Jonas skulle mønstre på båten i Grenada og hjelpe til på den kommende charterturen. Det var litt av en overraskelse.

Vi tre hang mye sammen de neste dagene. Blant annet ble det bålkos på stranda, denne



Strandhule.

gangen med rykende varm suppe bestående av krepsehøler, hvitløk og brødfukt med et hint av kokos. Noen dager tidligere hadde vi nemlig funnet en bortgjemt skatt på stranda. Helt i utkanten var det en liten hule der bølgene kom inn fra begge sider og møttes på midten. Ved inngangspartiet hadde naturen skapt en ideell rasteplass i form av en knøttliten strand. Fjellet gikk bratt ned mot havet på tre sider og sørga for en lun og vindbeskytta atmosfære. Her kunne man ligge å se på stjernene om kvelden eller få et skyggefullt avbrekk fra sola midt på dagen. Dessuten fant vi fort ut at stedet var den perfekte grillplassen.

Kritthvite strender

Bequia er fantastisk og igjen typisk karibisk med sine kritthvite strender og palmer, i motsetning til Montserrats frodige skoger. Planen var ganske snart å dra videre til neste øygruppe, Tobago Cays, men så langt kom vi aldri. Det var ypperlig å snorkle her og nok å utforske. Ved nabostranda lå et nedlagt hotellanlegg som huset palmer og andre frukttrær. Det var bare å forsyne seg. For den som hadde teknikken inne, vel å merke. Kokosnøttene henger ofte høyt, og redskapet som blir brukt (en flaggstanglignende gjenstand med krok i enden) strekker ikke alltid til. Er man heldig, treffer man kanskje noen som har lyst på en klatretur, for det er ikke bare-bare å ta seg oppover de rette stammene.

Ryktene ville ha det til at det skulle bo to norske seilere på øya, og de skulle ha litt av en historie å skilte med. For flere tiår siden hadde de begitt seg ut på jordomseiling, men eventyret fikk en brå slutt da de på beklagelig vis forliste utenfor Bequia. De reddet seg i land og slo seg like godt ned her. Selv om de etterhvert gikk hver til sitt, virkeliggjorde de drømmen om en hverdag i palemesus og dus. Vi tenkte det hadde vært artig å møte disse eventyrerne, spesielt Mariann, som vi hadde hørt skulle være veldig hjertelig mot seilere. Blant annet arrangerte hun norsk jul på øya hvert år. Dessverre ble vi fortalt at hun døde for en tid tilbake, og Peter, som eksmannen het, var utenlands for øyeblikket. Påfallende nok møtte vi dattera hans på en fest og fikk en nærmere innføring i hva som skjedde under kantringen. Selv bodde hun opprinnelig i Norge, men hadde tatt seg et sabbatsår på øya for å tilbringe tid med sin lokale kjæreste. Hun kunne fortelle at faren var i England nå, men hvis vi var innom øya igjen, burde vi absolutt

oppsoke ham. Så hvem vet, kanskje vi møter sjømannen, som også har skrevet bok om sine erfaringer, en vakker dag ...

Subaru og Suzuki

På Bequia ser man nesten bare Subaruer og Suzukier, og det henger sammen med at terrenget er bratt. En ettermiddag bestemte vi oss for å ta en gåtur til Mount Pleasant og tok fatt på den snirklete veien oppover i høyden. Vi fikk full forståelse for bakgrunnen av bilpolitikken på øya, for dette var noe annet enn Braarudbakken på Ørje. Stigningen så aldri ut til å ta slutt. Til gjengjeld kunne vi nyte utsikten ned mot havnebassenget med alle båtene, deriblant «Amanda», som danna en liten hvit prikk på den blå overflaten. Først etter mørkets frambrudd nådde vi målet, og det var noe helt spesielt å betrakte havet langt der nede på kveldstid. Vi kunne se over til miniputtøyene på Tobago Cays, som skinte som små stjerner i det fjerne. Det er forunderlig at mange vi møter på vår reise ikke engang har vært på naboøya. Men det virker ikke som om behovet for å dra bort er så stort, selv om muligheten er der og avstandene ikke er store. Kanskje er de rett og slett så sterkt knytta til det lille øysamfunnet sitt og lengter ikke etter noe annet og bedre på andre siden av gjerdet. Så har du dem som har dårlig med penger og fritid og må prioritere annerledes. Uansett virker de minst like lykkelige som oss bereiste nordmenn, med en livsglede som smitter.



På kokosnøttslang.



Orkansesong

Tida var kommet for å forlate den idylliske øya, og planen for det neste halve året var lagt. Orkansesongen nærma seg, og båten måtte bringes i sikkerhet i Trinidad. Noen dager før avreise kom imidlertid kontrabeskjeden. Chaguaramas er riktignok å regne som et såkalt «hurricane hole», men ankringsplassen ligger åpent til med tanke på andre sommerstormer, i tillegg til at bunnen gir dårlig feste for anker og bøyer. Heinrich hadde selv sittet ankervakt der mang en gang i løpet av sin 25-årige charterkarriere. Han var sikker i sin sak; dit kunne vi ikke finne på å dra!

Litt ergerlig at ingen hadde ymta frampå med dette før. Samtidig burde vi ha gjort bedre research selv også. Men det var fort gjort å la seg lokke og lure av reklamer om garantert orkanfritt opphold for oss som ikke er lommekjente i Karibien. Nå måtte vi gjøre en helomvendig og dra til Grenada istedet, der innfartene i mangroveskogen byr på trygge forhold. Dessuten går det for å være en av øyene med lavest kriminalitetsrate i Karibien, mens i Trinidad er det motsatt. Selv om vi ikke hadde noen ubehagelige erfaringer fra vårt forrige opphold, har vi blitt gjort oppmerksom på at et menneskeliv ikke er mye verdt der i gården.

Risikabelt

Spesielt risikabelt er det for ei jente å bo alene på båten mens den ligger for anker. Du vet aldri hvem som kan dukke opp. Mannskapet skal nemlig tilbringe sommer og tidlig høst på hver sin kant av kloden før de fortsetter turen når orkansesongen er omme. Alle de uforutsette reparasjonene og prosjektene på båten har medført en real knekk i budsjettet vårt, og siden uværet nå uansett setter en stopper for seiling i karibisk farvann, har vi beslutta å benytte ventetiden til å rette opp dette. Paul vil derfor være i Norge og jobbe mens Linn Charlotte blir på Grenada og tar hånd om båten. Så langt har forholdene i Grenada vist seg å være stabile, og vi er fornøyde med løsningen. Selv om vi har tatt en kort pause i selve jordomseilingen, vil det fortsatt være liv i leiren, og om litt mønstrer det kjentfolk på båten.

Karibisk hilsen fra Linn Charlotte og Paul



Ytterbøl landhandleri slik det en gang så ut.

Ytterbølstangen

Håvamål, middelalderens ordspråk og visdomsord, skal man ha i beredskap og til støtte ved ulike anledninger. Ett for dagen kan for eksempel være: «Eld treng han som inner komen og um kne kulsar».

Varme, i konkret eller overført betydning, er i godt selskap prisverdig - enten man er bløt på beina eller ei. De gamle krambodene ble titt og ofte, ikke bare ladested for habengut, men også samlingssted for bygdefolket. «Tangen» ved Ytterbøl var intet unntak.

Etter første verdenskrig, i starten på 1920-tallet, ble søstrene Duenes vertskap der ute for både ysteriet og landhandelen. Med sin vakre beliggenhet ved Øymarksjøen hørte også en dampskipsbrygge til. Midt på 1920-tallet hadde vestsiden av Øymarksjøen fortsatt ingen sammenhengende veiforbindelse. Robåt, dampbåt i sommerhalvåret, hest og slede, sparkstøting eller ski/skøyter ble kommunikasjonsmidler til «Tangen» i den kalde årstid.

Mange brygger

Bryggene lå tett i sjøen: Sambøl, Otteid, Søgård, Ytterbølstangen, Åsmundrud, Øiestad, Aarnæs og Bøhn.

Vi behøver litt vita om søstrene

og deres samtidige. Sissel Marie var født i 1886, Thea Amalie i 1887 og Karoline Augusta i 1891. De fikk tidlig lære å legge seg i selen og bli gode hjelpere for foreldrene på småbruket Duenes tvers over sjøen for «Tangen». Ingen av damene gikk i ekteskapets «fallgruve».

Når de så midt i 20-årsalderen ser at brygga og handelen stilner av for på det nærmeste å stanse opp, griper de sjansen, både av lyst, men også på oppfordring. De blir kremmere. Grendefolket har fryktet et hendøende lite samfunn.

Thea blir melkebehandlings gode fè og høster mangt et godord for sine oster. Marie og Augusta støtter opp der det trengs. Kramboden blir deres domene. Ikke få ting skal finne plass i hyllene, og kapital vokser som kjent ikke på trær. Fra 1921 fraktes melk med robåt fra vestsiden av sjøen til Tangen om sommeren og på kjelke om vinteren.

Dampskip

Ysteriproduktene fant veien ut via dampskipene «Fosser» og «Turisten». En og annen hestetransport var også hjelpelig med leveranser til Fredrikshald. Halden som navnet etter hvert blir, får på tidlig 1920-tall besøk av et lite, men økende antall biler. Veiene ute i provinsen er i meget slett forfatning og gjør biltransport nær umulig vinter og vår.

Den gode Theas oster møter etter hvert mange utfordrere, og med sammenslutninger av store og mektige selskaper og organisasjoner tvinges ysteriet til opphør i 1926. Småskaladrift er ikke lenger lønnsomt. Men krambod-driften

går fortrøstningsfullt videre.

En liten leilighet på kvisten kan saktens trenge en leieboer, og 1. mai 1921 flyttet nyutdannet og nytilsatt jordmor Klara Mjelde inn. Hun er langveisfarende, fra Engeløy i Steigen i Nordland. Snart fyller syngende polardialekt både gang og korridor. Hun får et par år senere selskap av sin yngre søster Astrid, som søker helsebot for en lei lungesykdom: Pleuritt. Som sykepleier på Veum ved Fredrikstad, hvor hennes bror Kristen er ansatt, pådrar hun seg sykdommen.

Tuberkulosen var det forrige århundres farsott. Når overlegen ved sykehuset får høre om landsbygdsideyllen hos søsteren i Øymark, gir han sin anbefaling. Hun gjenvinner raskt helse og krefter, og i Marie finner hun en god venn som gir henne tillit. Bak disken i kramboden gjør hun snart nytte for seg til dekning av påløpne utgifter under rekonvalesensen.

Tidligere nevnte biltrafikk til transportbehov av varer til og fra bringer en lastebilsjåfør inn i krambodmiljøet, Olaf Mosbæk, en «utvandret» husmannssønn og aremarking. I 1925 er Olaf og Astrid spleiset. De nordlandske syngende søstre finner i følge med respektive ektemenn tilhold i den lokale metropolen Ørje og forsvinner ut av denne historien.

Nordre Ytterbøl

Kan vi forestille oss en lørdag ettermiddag/kveld på 1950-tallet? Gjerne sommerstid hvor veien var farbar med for eksempel sykkel. Øistein Hansen og kona var forpaktere på Nordre Ytterbøl og deltok ved anledning i det lokale landhan-

del-livet når handelen umerkelig gled over i sosialt samvær.

Verden var hverken større eller mindre enn strekningen Fløvik til Otteid, og selvsagt tvers over sjøen til Halvorsrud, Søgård og opp til Nygård, Uttersrud eller Åsmundrud.

Til fots eller i vogn bak hesteprompa kom Iver Volen fra Stikle og Einar Berget på sykkel. De hadde trampet seg fram nesten fra Stora Lee. Ukas høydepunkt var forestående. Marie trengte ikke spørre; bort i hylla etter en halv boks fiskeboller, som Iver sprettet med jekkende tolleknivbevegelser. Einar hadde vært i vedkassa og funnet en passende treflis som han kløyvde i to, spikket til og delte med Iver. Nå hadde de «bestikk» for å fiske godsakene opp fra boksen. De finner begge sine faste plasser. Marie dukker opp fra kjelleravlukket med to ølflasker. Stopp litt! Det var værterøl, så absolutt!

Herrene faller velbehagelig inn i dagens tema. Det være seg om sol og vind eller prisene på landbruksvarer. De var begge taleføre og med særegne stemmer. Den småvokste, krushårede Maries røst var imidlertid uforlignelig. Rusten, ru og skurrende, men likevel på forunderlig vis varm og inderlig.

Der i søstrenes midlertidige varetekt, blant konserver, parafinlamper, sirupstønne, krydderbokser og tusen andre ting, kunne gjestene, eller kundene om man vil, luften ut ukas eller dagens store og små trivialiteter.

Kunne verden og livet ha mere av veredkvegelser og by på?

Eilif Mosbæk

Vestheim fikk varmepumpe



Kenneth Sirevåg fra Marker Rørleggerservice (fra venstre), Sverre Nakkim fra Vestheim og Tom Lervik i Marker Sparebank er alle strålende fornøyde etter at Vestheim grendehus nå kan gå varmere og rimeligere tider i møte.

Ny varmepumpe hjelper til å holde leieprisen nede og varmen oppe på Vestheim grendehus. Det kan rødenesingene takke banken for.

– Moro å kunne hjelpe til. Det er akkurat slike ting vi synes det er hyggelig å kunne bidra til i lokalmiljøet, sier Tom Lervik i Marker Sparebank.

Takknemligheten er stor i

styret og kretsen rundt Vestheim grendehus på Rødenes vestsida, etter at banken bidro med en gave på 10.000 kroner til en ny varmepumpe i grendehuset. Alternativet var at midlene måtte ha blitt

skaffet til veie over utleiebudsjetten, stikk i strid med selve husets intensjoner.

Bygget på dugnad

– Det «nye» grendehuset ble bygget etter utstrakt lokal dugnad rundt 1990 og har fungert som et viktig samlingspunkt siden den gang. Noe av poenget har hele tiden vært å holde utleieprisene så lave at alle kan bruke huset. Men det gir på den annen side ikke mye å gå på i forhold til investeringer, sier styreleder Sverre Nakkim.

Etter 25 år begynner det å melde seg behov for tyngre vedlikehold, og styret har vært på jakt etter muligheter for å spare penger på driften de siste årene. Utgiftene til strøm og forsikringer har økt påtagelig. Etter å ha forespurt flere fagfolk så man en mulighet til å spare inn en god del på strømbudsjettet ved å installere varmepumpe.

– Men det ville også medføre en investering på rundt 30.000 kroner, konstaterer Nakkim.

Grendehuset arrangerer en basar annethvert år. Oppslutningen er enorm, og basaren sørger for å holde driftsregnskapet i balanse. Likevel fant styret situasjonen så

ekstraordinær at man besluttet å «tigge» kretsens innbyggere om penger til denne investeringen. Igjen var responsen upåklagelig.

Banken stilte opp

– Den konkrete oppfordringen ga oss nærmere 20.000 kroner i gaver fra kretsens folk, og med det flotte resultatet syntes vi at vi kunne være ubeskjedne nok til å spørre om banken også kunne tenke seg å være med på spleiselaget, forteller Nakkim.

– Vi har to rørleggere boende i kretsen, og det var naturlig å henvende seg til dem for å be om tilbud på en passende varmepumpe. De strakk seg også langt for å hjelpe oss, sier Nakkim.

– Vi har to rørleggere boende i kretsen, og det var naturlig å henvende seg til dem for å be om tilbud på en passende varmepumpe. De strakk seg også langt for å hjelpe oss, sier Nakkim.

Valget falt på en pumpe fra Mitsubishi. Den ble levert av Kenneth Sirevåg i Marker Rørleggerservice. Den er montert i hovedsalen, og med litt justering av gamle inn-grodde vaner for å lukke dørene ellers i huset, mener han det skal være minimalt behov for de gamle panelovnene heretter.

BRUK BILBELTE

Bruker du bilbelte, øker sannsynligheten for å overleve en trafikkulykke med inntil 80 prosent. Trolig kunne ti menneskeliv vært reddet bare på Østlandet i 2013 om alle hadde brukt bilbelte.

– Jeg er overrasket over at så mange fortsatt spiller «russisk rulett» med eget liv i trafikken når vi vet hvilke tragiske konsekvenser det kan få, sier Magnus Larsson i ulykkesanalysegruppen til Statens vegvesen.

BILLIG mekkeplass/garasje

ønskes leid i Ørje og omegn. Tlf. 465 52 043 – Geir.

Ta en søndagstur til Rakkestad og besøk



Tlf. 99 22 36 30

www.rakkestad.kommune.no / hjemmefrontmuseet-rakkestad

OG

OPPLEVELSESSENTER
HISTORICA

Gautestad, Rakkestad-www.historica.no | tlf. 69 22 17 52 / 948 93 891

Hjemmefrontmuseet: Åpent hver søndag kl. 12.00 - 15.00

Historica: Åpent hver søndag kl. 14.00 - 17.00

Kjære alle Markinger



Etter et hektisk osloliv er tiden inne for å slå røtter i rolige og gode omgivelser, og i vår søken har hjertet valgt seg Ørje som stedet for nytt liv og virke.

Vi er to søstre som sammen skal etablere et bofelleskap både som fostermødre og med akutt plasseringer i samarbeid med Fosterhjemstjenesten.

Vi er begge pedagoger med kunstnerisk bakgrunn, så vi vil gjerne skape teater og dans for lokalmiljøets barn.

For å realisere vår visjon trenger vi: En tomt med to likeverdige hus / med ett hus og mulighet for å bygge et nytt / en stor tomt med mulighet for å bygge to hus / eventuelt bytte mot tomt i Rærlingen / samt leiemuigheter til det rette stedet dukker opp.

Vet du om noen muligheter, vil vi gjerne at du tar kontakt med oss på telefon 93222192, eller på epost: torgerstuen@hotmail.com

Vi setter stor pris på all hjelp!

EN PLASTBEDRIFT MED 40 ÅRS ERFARING

Vakuumforming
og CNC-fresing
av plast



Ny Plast

Moene, 1798 Aremark. Telefon 69 19 84 88
www.nyplast.no • e-mail: benthe@nyplast.no

Marker feirer sine **femti** år



Høstmarkedet i Ørje sentrum er en årlig begivenhet som samler et stort antall kremmere og salgsboder og et enda større antall publikummere.

I år er det femti år siden Marker kommune ble «født». I 1964 ble kommunene Rødenes og Øymark slått sammen. Den nye kommunen fikk altså navnet Marker. Dette skal behørig feires hver dag fra søndag 31. august til søndag 7. september.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Kultursjef Else Marit Svendsen er en av mange sentrale aktører som lenge har jobbet med forberedelse til jubileumsfeiringen. Hun kan vise til et fyldig og variert program med aktiviteter for en hver smak. Her er store og små aktører med på moroa. Kirken har flere arrangementer, historielaget, orienteringslaget, hundeklubben, skolen, bo- og servicesenteret og selvfølgelig kommunen og kulturkontoret er med. DS «Engebret Soot» kjører gratisturer, og det er utstilling med lokale kunstnere i Herrudgården. Samme sted blir det bokkafé med fokus på et par av de nyeste lokale bøkene.

Høstmarked

Tidligere har handelsstandens store høstmarked vært et eget arrangement. I år slår man seg sammen med Marker 50 år. Det vil begge dra stor nytte av på lørdagen den 6. september. Høstmarkedet samler tradisjonen tro et stort antall

mennesker og utstillere i Storgata, fra banken til Uttersrudgården, inkludert sidegater. Høstmarkedet er for alle, og folk og bedrifter kan selge hva de vil. Ingen påmelding. Det er bare å finne seg en plass og kapre kunder etter beste evne. Enten du selger gamle LP-plater eller nystekte vafler.

Tivoli

I fjor hyret Handelsstandsforeningen inn et flott tivoli. Det første i Ørje noen sinne, skal vi tro folk som har oversikt over slikt. Suksessen var så stor at det blir tivoli også i år. Både fredag 5. og lørdag 6. september kan folk kose seg med tivoli på Torget. De som prøvde seg i fjor, kommer garantert igjen. De som ikke var der i fjor, har virkelig noe å glede seg til.

Som nevnt blir det lokal kunstutstilling i Herrudgården. De som stiller ut sine arbeider er Mona Skogstad, Mirjam Dehli, Liv Skogstad, Gerd Henningsmoen, Jon Dehli, Bjørg Dybvik, Mona Søbyskogen, Alison Dehli, Kikki Braarud og Irene Wahl Nesset.



DS «Engebret Soot», flaggskipet i Markers dampbåtflåte, tilbyr gratisturer på Øymarksjøen som et ledd i kommunens bursdagsfeiring.

Stort bursdagskor

Syng med den stemmen du har, må være oppfordringen når alle, og da mener vi ALLE, inviteres til å delta i det store bursdagskoret i Storgata klokka 12, altså midt under Høstmarkedet. Det skal synges bursdagsangen, og det blir en spektakulær begivenhet.

Skumparty

Kvelden før Høstmarkedet, bursdagskoret og alt det andre som skjer på den fullpakkede lørdagen, arrangerer kulturkontoret et tre timer lang ungdomshapping. Fredag kveld, altså. Da blir det skumparty i sentrum. Mange har sett skumparty på tv eller live. Noen har vært med. Nå kan alle være med. Og det midt i Ørje. Enda en grunn til å glede seg til Marker kommunes bursdagsfeiring.

Vi viser ellers til annonse i denne utgaven av AG med detaljert program for feiringen og Høstmarkedet.



Det blir tivoli på Torget i Ørje også i år. Fjorårets tivolisuksess skal med andre ord gjentas, til glede for både store og små.

Isis Naturterapi

naturmedisin – hudpleie – ryggmassasje – healing
fotpleie (kun Rømskog)

Mob. Sølv: 917 11 490 / Kjersti: 911 57 357
Avd. Østby, 1950 Rømskog / Avd. Haldenveien 50, 1870 Ørje

- Velkommen til oss -



Forventningsfulle frivillige fra Aremark klar for teatertur til Halden.

Tur til teaterforestillingen «Seven»

I juni ble internasjonal kvinnegruppe og alle de frivillige i Aremark invitert på en teatertur til Halden. Med veteranbuss gikk turen fra Aremark. Før forestillingen «Seven» i Berg kirke ble det arrangert en hyggelig piknik i parken på Rød Herregård. Det var stor stemning i bussen og en gripende forestilling gjennomført av syv flotte kvinner fra Halden. Halden Frivilligsentral sto for arrangementet.

POPULÆR POSTKORTMESSE



Hvert år arrangeres det en postkortmesse i Markerhallen. Det skjer samtidig med Slusefestivalen. Til messen kommer selgere fra mange kanter av landet. Utvalget er stort, og det er mange flotte og ikke minst interessante postkort å se i samlingene som er sirlig organisert etter alle kunstens regler. Her er det alt fra velkjente kort til de reneste perler. Og de ivrigste samlerne finner sikkert noe de har jaktet på lenge.



Det blir mange «heavy stunts» når Hotwheel Brothers kommer til Ørje.

Spektakulært motorshow i Ørje

Fredag 29. august blir det motorbrøl, svidd gummi, spektakulære stunts, flammer og mye mer når Hotwheel Brothers LTD Motorshow arrangeres på grusbanen i Marker Idrettspark. Showet starter klokka 18, og billett-salg åpner en time før. Arrangør er Expo Team AS.



Vi hører deg!
Varsel om planarbeid, kommuneplanens arealdel

Marker kommune skal lage ny arealdel til kommuneplanen. Det er viktig for kommunen å få innspill til planarbeidet tidlig i prosessen, og vi inviterer derfor innbyggere og andre med interesser i kommunen med å komme med sine innspill innen 01.10.2014. Eksempler på innspill kan være at du ønsker å gjennomføre betydelig utbygging eller tiltak på din eiendom, eller at du ønsker at kommunen skal gjennomføre arealkrevende tiltak for lokalsamfunnet.

Innspillene sendes til kommunen som e-mail eller brev til adresse:

post@marker.kommune.no

Marker kommune
Postboks 114, 1871 Ørje

Merk innspillet «innspill til kommuneplanens arealdel» og gi beskrivelse av hvilket område det gjelder ved å oppgi gårds/bruksnummer (hvis det er relevant) og gi en beskrivelse av hva tiltaket gjelder.

Vi gjør oppmerksom på at det allerede er blitt varslet oppstart av planarbeidet i forbindelse med høring av planprogram, men at kommunen ønsker å varsle dette igjen for å være tydelig ovenfor sine innbyggere.

Ved spørsmål, ta kontakt med:
Erik Vitanza
erikvi@ostfoldfk.no
Tlf.: 909 45 638



Vennlig hilsen Marker kommune



Rømskog lakk og bilpleie AS

Vi utfører oppretting, lakkering, ruteskift/service.
Leiebil og godkjent for forsikringsjobber.

Jan Atle 41216412
Espen 92224029

HAUKENESTÅRNET - årets mest originale hytte?



DNT Indre Østfolds hytte Haukenestårnet i Rømskog er nominert til kåringen av «Folkets Favoritthytte i kategorien «den mest originale hytta». På nettsiden ut.no kunne man frem til 15. august avgi sin stemme. Så gjenstår det å se om det tidligere branntårnet i Rømskog når helt til topps.

Haukenestårnet er det høyeste punktet du kan sove i Østfold. Det er DNTs eneste tretårnhytte, og det er den eneste hytta i landet som er et innebygget branntårn. Haukenestårnet er et minnesmerke over manuelt betjente branntårn langs svenskegrensa i Østfold. Det ble først reist i 1909 og ble bygd på samme tid som Linnekleppen, branntårnet på grensa mellom Rakkestad, Marker og Aremark. Linnekleppen er fortsatt bemannet i dag og er det eneste betjente branntårnet i Norge.



Havass Skog



Er du skogeier?

Vi kan

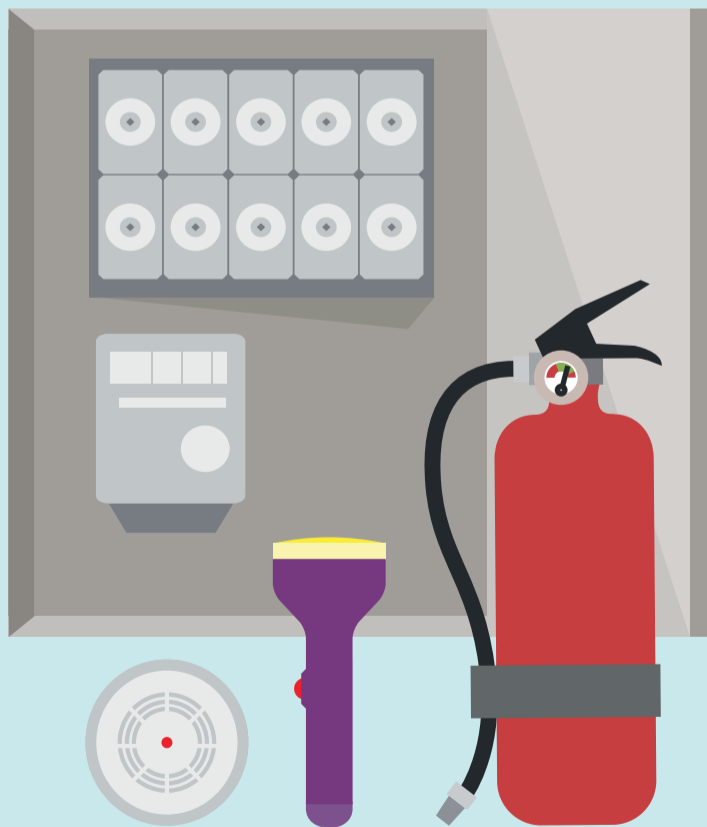
- tømmerdrift og tynning
- planting og ungskogpleie
- gi gode råd om skogforvaltning

Kontakt oss for en prat om skog og tømmer:

Havass Skog, Storgt. 55, 1870 Ørje

Tlf. 69 81 27 00, firmapost@havass.skog.no

Skogeierne langs Haldenvassdraget



God nyhet til deg som er under 35 år og skal forsikre boligen din!

Forsikrer du boligen din hos oss i 2014, spanderer vi sikkerhetspakken vår på deg.

Pakken inneholder:

- el-kontroll, utført av sertifisert montør (forutsetter utbedret og godkjent anlegg)
- brannslukkingsapparat (6 kilo, skum)
- tre seriekoblede røykvarslere med display
- brannteppe
- guidelight (rømningslys, nattlys og lommelykt i ett)
- personlig rådgiver

Tilbudet gjelder kontorene våre i Mysen, Ørje, Hobøl, Rakkestad og Andebu

Indre Østfold og Andebu Gjensidige Brannkasse
gjensidige.no



Gjensidige

Satser **stort** på Soot i 2015

27. juni neste år er det premiere på Soot-spelet. Det blir en storsatsing som savner sidestykke i Grenseland. Regissør Anneli Sollie er både spent og aldri så lite nervøs.



Regissør Anneli Sollie får med seg et kobbelt av kjente navn til neste års Soot-spel i Ørje.

ØYVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

Engebret Soot er et velkjent navn i Ørje og resten av Grenseland. Men mannen fortjener mer oppmerksomhet enn som så. Hans pågangsmot, oppfinnsomhet og kunnskaper sørget for at Haldenvassdraget ble kanalisert. Det igjen la grunnlaget for den utvikling vi har langs vassdraget i dag. Haldens historie og utvikling er i stor grad basert på trelast og papirproduksjon. Uten Engebret Soots innsats ville Haldens utvikling vært en helt annen.

Soot-spelet

Det har vært laget skuespill om Engebret Soot tidligere. Denne gang blir det en langt større satsing. Ikke minst er det hentet inn skuespillere og andre rikskjendiser. Det betyr at regissør Sollie og resten av arrangørstaben håper og tror at Soot-spelet skal bli en nasjonal begivenhet, ikke bare en lokal happening.

Storhøi og Kvitnes

Skuespiller Dennis Storhøi skal spille hovedrollen som Engebret Soot. Musiker, låtskriver og haldenser Henning Kvitnes skal ha en rolle som fløter, i tillegg til at han skal lage ny musikk til spillet. Stortingsrepresentant og tidligere Marker-ordfører Stein Erik Lauvås skal ha rollen som stortingsmann Schweigaard, mens ingen ringere enn Alexander Rybak skal bekle rollen som datidens superkjendis og felespiller Ole Bull. Historien om det første møtet mellom Soot og Bull er fornøylig. Den i seg selv er grunn god nok til å se spillet.

– Vi har store forventninger og håper at Soot-spelet vil bli en suksess som for alvor vil få folk over hele landet til å se hvilket geni Engebret Soot var og hvilken betydning vår region har hatt for Norges utvikling, sier Sollie.



Markedsføringen av Soot-spelet er godt i gang. Målet er å få storsatsingen inn på riksagendaen i god tid før premieren i juni neste år. Dette bildet er fra Slusefestivalen i Ørje i slutten av juni.

Det skjer i Grenseland

16. AUGUST TIL 14. SEPTEMBER

AUGUST

ONSDAG 27.

Bygdekinoen i Marker rådhus viser kl. 18 «Torden og Magi» og kl. 20 den norske bilfilmen «Børning».

FREDAG 29.

Hotwheel Brothers LTD Motorshow på grusbanen i Marker Idrettspark kl. 18. Billettsalg fra kl. 17. Arrangør er Expo Team AS.

LØRDAG 30.

Vestheim grendehus på Børresrud i Rødenes inviterer til **grillfest med quiz** kl. 18.

Rømskog bedehus inviterer til **lørdagsmøte med Per Alfredsson** kl. 19.30.

SEPTEMBER

MANDAG 1.

Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere kl. 16-19. Utstillere: Mona Skogstad, Mirjam Dehli, Liv Skogstad, Gerd Henningsmoen, Jon Dehli, Bjørg Dybvik, Mona Søbyskogen, Alison Dehli, Kikki Braarud, Irene Wahl Nesset.

Seniordans i Marker rådhus kl. 17.

Guidet tur rundt Helgetjern. Møt opp ved de gamle Noralbygningene i Østliveien kl. 18. Arrangør er Marker Historielag og Marker Orienteringslag.

Hyggeaften på Eldresenteret i Rømskog kl. 18.30. Arrangør er Rømskog Pensjonistforening.

TIRSDAG 2.

Åpen skole. Marker skole er åpen for alle, og det er aktiviteter på de forskjellige trinn. Fra kl. 14.30 til kl. 17.30.

Feiring av Marker 50 år på Marker Bo- og Servicesenter kl. 16. Kaja og Simen Gunneng underholder. Tale ved ordfører Kjersti Nythe Nilsen. Bursdagskake.

Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere kl. 16-19. Utstillere: Mona Skogstad, Mirjam Dehli, Liv Skogstad, Gerd Henningsmoen, Jon Dehli, Bjørg Dybvik, Mona Søbyskogen, Alison Dehli, Kikki Braarud, Irene Wahl Nesset.

Marker Hundeklubb har lydighetstrening på rådhusplassen kl. 18. Alle er velkomne.



ONSDAG 3.

Tunet Dagsenter på Ørjetun har kafé med kaffe og vaffel kl. 11 til kl. 20. Åpen butikk med salg og utstilling.

Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere kl. 16-19. Utstillere: se 1.september.

Guidet tur rundt Nordre Fort - «Fortrunden». Møt opp ved Tunet dagsenter på Ørjetun kl. 18. Besøk gjerne Tunet dagsenter før du går på tur. Arrangør er Marker Historielag og Marker Orienteringslag.

Tove Bolstad holder foredrag om kvinners rettigheter. Det skjer på Marker Bo- og Servicesenter kl. 19. Arrangør er Øymark Bygdekvinnelag.

TORS DAG 4.

Bilder fra «Marker 1964-2014 Ei bygd i utvikling» på Marker Bo- og Servicesenter kl. 11. Arrangør er Marker Historielag.

Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere kl. 16-19. Utstillere: se 1.september.

Marker Hundeklubb arrangerer sosial vandringstur med hund gjennom Ørje kl. 18. Alle er velkomne.

DS Engebret Soot kjører gratisturer i Øymarksjøen. Start fra brygga ved Kanalmuseet kl. 18 og kl. 19.

Bygdekinoen i Rømskog Kulturhus viser den norske bilfilmen «Børning» kl. 20.

FREDAG 5.

Tivoli på Torget i Ørje kl. 12 til kl. 21.

Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere kl. 16-19. Utstillere: se 1.september.

Elgfestivalen i Aremark åpner kl. 20. Postgirobygget er kveldens hovedattraksjon.

Skumparty for ungdom i Ørje sentrum kl. 20 til kl. 23. For ungdom i Marker, Aremark og Rømskog.

LØRDAG 6.

Tivoli på Torget i Ørje kl. 10-19.

Barnehagene i Marker har kunstutstilling i Sladrekroken kl. 11.

Høstmarked i Ørje sentrum kl. 11-15. Handelsstanden byr på tradisjonelt marked, tivoli og mye moro. Marker kommunes 50-års jubileum skal feires. Markens grøde er i sentrum. Alle kan stille opp med det de ønsker å selge. Det er gratis å delta, og ingen påmelding.

Kunstutstilling i Herrudgården med lokale kunstnere kl. 11-15. Utstillere: se 1.september.

Bokkafé i Herrudgården kl. 11. Forfattere/bøker: Marker Historielag / «Marker 1964-2014 Ei bygd i utvikling», Harald Stuevold Solberg / «Engbret Soot: Sootkanalen-Grasmokanalen»

1960-tallsrom på Ørje Brug kl. 11. Historielaget har innredet et rom med 1960-tallsinteriør.

Marker 50 år. Det største burdagskoret i Storgata kl. 12. «Hurra for Deg» i Storgata. Møt opp og syng. Utdeling av kroner til alle 50-åringene i 2014. Tale ved ordfører Kjersti Nythe Nilsen. Bursdagskake til alle.

Elgfestivalen i Aremark. Offisiell åpning ved ordfører Geir Aarbu kl. 11. Deretter mange aktiviteter. Ole Ivars spiller til dans kl. 21.

SØNDAG 7.

Flyktingemarsjen i Rødenes arrangeres for 33. gang. En løype på tolv kilometer. Start kl. 09 ved Skogstad, åtte kilometer nord for Ørje. Gudstjeneste kl. 12 ved Riksrøys 35, der også Slusebrass vil sørge for flott musikk.

Marker Sykkelklubb arrangerer søndagstur fra rådhusplassen i Ørje kl. 10.

Pilgrimsvandring fra Fløvik til Øymark kirke. Oppmøte ved kirken kl. 10.30.

Elgfestivalen i Aremark avsluttes med gudstjeneste kl. 11 og Gråtassforestilling for de minste kl. 14.

Bolyst i Rømskog arrangerer **tyttebærtur** for alle interesserte. Fremmøte ved Spa-hotellet kl. 12.30.

Rømskog Skytterlag arrangerer **dugleiksmarkeskyting** på Trytjenmåsan kl. 13.30.

FREDAG 12.

Rømskog Bedehus inviterer til **møte med Stig Jirenus** kl. 19.30.

LØRDAG 13.

Rømskog Bedehus inviterer til **møte med Stig Jirenus** kl. 19.30. Sang av Mathilda Røjdemo.

SØNDAG 14.

Marker Sykkelklubb arrangerer søndagstur fra rådhusplassen i Ørje kl. 10.

Rømskog Bedehus inviterer til **møte med Stig Jirenus** kl. 19.00.

KIRKENE

Informasjon om arrangementer i våre lokale kirker - se www.kirken.no

Faste aktiviteter i Aremark

Bruktstua: Bruktstua ved Furulund åpner torsdag 21. august kl. 12. Mange flinke frivillige hjelpere har malt, gjort rent, båret møbler og vasket masse klær og bruksting som skal selges til en billig penge. Frivilligsentralen håper at Bruktstua skal bli en møteplass for et sosialt fellesskap.

Bowls: Før sommerferien var det en liten, men aktiv gjeng som spilte bowls hver mandag på Furulund. Bjørn Tangen starter opp igjen mandag 18. august kl. 12. Bowls er et morsomt kulespill som passer for alle.

Seniorsurf: I høst skal Frivilligsentralen sammen med ungdomsklubben arrangere Senior Surf Kafé. Informasjon om når og hvor vil komme senere.

Strikkeklubb, strikkekafé og bingo er faste aktiviteter som foregår på aktivitetstua på Fosbykollen. Aktivitetene starter opp igjen etter ferien 9. og 10. september.

Trenger hjelpere: Har du lyst til å få en eldre venn som du kan følge til butikken eller til legen? Ta kontakt med Frivilligsentralen på rådhuset. Vi trenger alle hjelpsomme hender. Det viktigste man kan gi et menneske er et annet menneske!

Faste aktiviteter i Marker

Fredagsklubben på Ungdommens Kulturhus har åpent hver fredag kl. 19-23.

Marker folkebad har åpent for kvinner på tirsdag, menn på torsdag, 13 uker vår og 13 uker høst.

Leksehjelp for flyktinger hver onsdag (unntatt i ferier) kl. 17 på Frivilligsentralen i Marker.

Seniordans for Marker og Aremark mandager kl. 18. Marker partallsuke, Aremark oddetallsuke.

Seniordata på Frivilligsentralen i Marker annenhver onsdag (oddetallsuker) kl. 13-15.

Marker bibliotek: Åpningstider tirsdag og torsdag kl. 10-19, lørdag 10-13.

Gudstjenester: www.marker.kommune.no Velg «kirkene i grenseland» i venstre kolonne, så «kalender for kirkene i grenseland».

**BARNEVERN
VAKTEN**
FOR INDRE ØSTFOLD

- for barn i akutt situasjoner

Telefon: 91 38 92 93
Åpningstid:
Hverdager kl. 16-08.
Helger og høytider:
Hele døgnet

**AREMARK KOMMUNE**

Rådhuset, 1798 Aremark
Sentralbord: 69 19 96 00
Epost: post@aremark.kommune.no
www.aremark.kommune.no



Frivilligsentralen: Aremark rådhus
E-post: frivilligsentral@aremark.kommune.no

**Åpningstider****RÅDHUSET**

Mandag til fredag 7.45–15.30

Biblioteket

Mandag 17–20 Onsdag 10–13 Fredag 10–13
Tirsdag stengt Torsdag 12–18 Lørdag stengt

Myrland Ungdomsgård

Nye åpningstider fra og med skoleåret 2014/15.
Oppstart er fredag 22. august kl. 18.

Juniorklubben er lagt ned. Det jobbes med alternative arrangementer for denne målgruppen.

Furulund svømmebasseng

åpner 2. september.

ÅPNINGSTIDENE ER:

Familier: Tir. 17–21, tor. 17–19 og lør. 10–14.

Kvinner: Ons. 17–19, tor. 19–21. **Menn:** Ons. 19–21.
Badebilletter kjøpes av badevakten. Ny badevakt denne høsten er Karianne Bråthen. Vi ønsker henne lykke til i jobben!

Varsel om planarbeid

Aremark kommune skal lage ny arealdel til kommuneplanen og ønsker innspill fra innbyggere og andre med interesser i kommunen innen 01.10.2014.

Eksempler på innspill kan være at du ønsker å gjennomføre betydelig utbygging eller tiltak på din eiendom, eller at du ønsker at kommunen skal gjennomføre arealkrevende tiltak for lokalsamfunnet.

Innspillene sendes til kommunen som e-mail eller brev til adressene: post@aremark.kommune.no eller Aremark kommune, Rådhuset, 1798 Aremark.

Merk innspillet «innspill til kommuneplanens arealdel» og beskriv hvilket område det gjelder ved

å oppgi gårds/bruksnummer (hvis det er relevant) og gi en beskrivelse av hva tiltaket gjelder.

Det har allerede blitt varslet oppstart av planarbeidet i forbindelse med høring av planprogram, men kommunen ønsker å varsle dette igjen for å være tydelig overfor sine innbyggere.

Ved spørsmål, ta kontakt med:

Erik Vitanza erikvi@ostfoldfk.no / tlf.: 909 45 638.

Velkommen til Bruktstua

BRUKTSTUA er åpen hver torsdag og lørdag. Her finner du klær, småmøbler og utstyr til hus og hjem. Velkommen innom!

ÅPNINGSTIDER: Torsdag 12–19. Lørdag 12–16.

For mottak/spørsmål: ring Aremark Frivilligsentral ved Nina K. Skolleborg på telefon 908 78 218.

**MARKER KOMMUNE**

Besøksadresse: Storgt 60, 1870 Ørje
Postadresse: Postboks 114, 1871 Ørje
Sentralbord: 69 81 05 00
Epost: post@marker.kommune.no



www.marker.kommune.no

Frivilligsentralen, tlf. 454 03 762
E-post: frivillig@marker.kommune.no

**Åpningstider****RÅDHUSET**

Mandag til fredag 7.30–15.30
Sentralbordet er åpent 8–15

BIBLIOTEKET

Nye åpningstider fra 1. september for Marker bibliotek: tirsdag kl. 10–19, torsdag 10–19 og lørdag kl. 10–13.

Kommunale møter

04.09 Kontrollutvalget, kl. 9.00
16.09. Plan- og miljøutvalget, kl. 18.30
16.09. Oppvekst og omsorgsutvalget, kl. 18.30
25.09. Formannskapsmøte, kl. 18.30
30.09. Kommunestyremøte, kl. 18.00
Møtested: Rådhuset.

Tilskudd til tilpasning av bolig

Kommunen kan gi tilskudd til tilpasning av bolig til enkeltpersoner med nedsatt funksjonsevne og til eldre som ønsker å tilpasse boligen sin slik at de fortsatt kan bo hjemme ved fremtidig nedsatt funksjonsevne.

Henvendelse boligkontoret for søknadskjema og opplysninger tlf. 400 32093

Søknadskjema finner du også på kommunens hjemmeside.

Treningstider

Søknader vedr. trening i Markerhallen og Marker skole, gymsalen, for høsten 2014 og vinteren 2015 må være sendt Marker kommune innen 5. september 2014.

Søknad sendes postmottak@marker.kommune.no

Marker folkebad

Åpner tirsdag 9. september 2014
Mer info på kommunens hjemmeside.

Deltagerstipend 2014

Tilskudd gis til lederutdanning, kurs og lignende som kan styrke lag og foreninger innen kultursektoren. Kvittering på betalte kursavgifter vedlegges.

Søknaden sendes Marker kommune, Kultur og Fritid, Postboks 114, 1871 Ørje, eller e.mail postmottak@marker.kommune.no

Søknadsfrist 15. november 2014.

Uønskede plantearter

Aremark, Marker og Rømskog kommuner ønsker å bekjempe uønskede plantearter i kommunen og fokuserer særlig på å bekjempe artene **kjempebjørnekjeks** og **kjempespringfrø**.

Vi ønsker å kartlegge hvor i kommunene plantene finnes. Vet du om steder plantene vokser? Meld i fra til Marker kommune på post@marker.kommune.no eller tlf. **69810500**.

**RØMSKOG KOMMUNE**

Postadresse: Rømskog kommune, 1950 Rømskog
Telefon: 69 85 91 77

Epost: postmottak@romskog.kommune.no
www.romskog.kommune.no

**Åpningstider****KOMMUNALE KONTORER**

Mandag til fredag kl. 8–15.30

FRITIDSKLUBBEN

Ungdomslokalet ved industriområdet.

Etter skoletid hver torsdag
5.–7. klasse kl. 13.30–17.

Juniorklubb 1.–7. klasse:

En fredag i måneden, lapp deles ut på skolen i forkant, kl. 18–20.

Ungdomsklubb: 13–18 år

Siste fredag i måneden kl. 20–23.

Best i Norge på økonomi

Kommunebarometeret viser at Rømskog kommune er landets beste på økonomi! Kommunen har gode plasseringer innen flere viktige områder; ingen har bedre økonomitall, og kommunen framstår faktisk

også som rimelig driftet målt mot egen kommune-gruppe.

Det er Kommunal Rapports kommunebarometer som har foretatt rangeringen som er basert på de siste KOSTRA-tallene. Samlet sett ble Rømskog nummer 69 blant landets kommuner og best blant kommunene i området.

Hytterrenovasjon

Hytteieerne oppfordres til å bli bedre på avfallshåndtering. Teknisk sjef har hatt en runde på stedene der restavfallsdunkene til hytterrenovasjon står. Både hytteiere og fastboende kan bli bedre på avfallshåndtering.

44 elever på Rømskog skole

Mandag 18. august var første skoledag for åtte førsteklasinger ved Rømskog skole. Tradisjonen tro ble de forventningsfulle tatt i mot av kontaktlærer og

rektor på skolen. Totalt 44 elever startet dette året på Rømskog skole.

Hull i veien eller mørke gatelys

Under «Selvbetjening» på kommunens hjemmeside kan du melde fra om hull i veien eller mørke gatelys.

På siden «Feil på gatelys» melder du inn feil på gatelys. Rette vedkommende får da beskjed om å rette opp feil og mangler.

På siden «Fiks gata mi» melder du inn feil med veien, enten det er hull i veien, tagging eller andre ødeleggelser.

Godt badevann i Rømsjøen

Sommeren er på hell, men fortsatt er det godt badevann i Rømsjøen. Årets siste vannprøver viser god kvalitet.

De offisielle målingene viser at det ikke er noe å si vannkvaliteten. Helsehuset i Indre Østfold har tatt prøver av badevannet både ved Sandviksand og Kirkesand og snaut nok funnet spor av tarmbakterier i det hele tatt. De siste prøvene ble tatt i uke 31.

I slutten av juni var et knippe ungdommer fra Grensland på det flotte spahotellet i Rømskog. I regi av Bolyst var det GULL-samling over tre dager. Mye å lære, mye å gjøre og massevis av flotte ungdommer.

Vellykket **GULL**-samling i Rømskog



Ungdom og ledere fra Grensland-kommunene var i juni på GULL-samling på det flotte spahotellet i Rømskog. I tre dager fikk de lære mer om hva det betyr å ta ansvar i nærmiljøet. Nyttig og hyggelig var det selvfølgelig også å bli bedre kjent med jevnaldrende fra nabokommunene.

ØVIND OTTERSEN, TEKST OG FOTO

GULL i denne sammenheng er en forkortelse for GrenseUngdommens LederoppLæring.

– Vi hører stadig om ungdom som ikke engasjerer seg og som ikke tar ansvar. Kanskje dette rett og slett er fordi de ikke vet nok om hva det vil si å ta ansvar og hva det vil si å være med i et styre, sier Lars Johansson, ungdomsleder i Marker og en av drivkreftene i Bolysts ungdoms-satsing i Grensland.

Økt bevissthet

– Som en del av Bolystprosjektet, som pågår i

Aremark, Marker og Rømskog, ønsker vi å gjøre ungdom mer bevisst på hva det innebærer å være med «å styre». Vi har derfor satt i gang det vi omtaler som GULL. Det er en skoloring for ungdom mellom 13 og 17 år, ungdom som ønsker å engasjere seg i for eksempel idrettslaget, fritidsklubben, menighetsarbeidet eller i andre aktiviteter de er involvert i, sier Johansson.

– Vi tror at GULL kan være med på bevisstgjøre ungdom i forhold til hva det er å ta ansvar, hva det er å lede, og hva det betyr å engasjere seg, sier Lars Johansson, som var svært godt fornøyd med de tre dagene i Rømskogs flotte storstue.

Storkoste seg

GULL-dagene ble avholdt på Rømskog Spa og Resort i juni, med plass til åtte ungdommer fra hver av de tre kommunene. Ungdommene ble plukket ut etter at de selv hadde søkt på nettet.

Ungdommene koste seg med aktiviteter, opplæring og ikke minst med hverandre. Og med hotellets flotte svømmebasseng og spa-anlegg, fikk både ungdommer og ledere anledning til å nyte noen flotte dager. Et fint tiltak hvor ungdom i de tre kommunene fikk sjansen til å komme nærmere hverandre.

I høst er det planlagt en ny GULL-samling. Tid og sted kommer vi tilbake til.